

sterrenkunde. Deze worden ook beheerscht door een vooropgezet evolutiedogma en men redeneert van dit beginsel uit. Zonder stringent bewijs neemt men b.v. aan, dat witte sterren veranderen in gele en deze in roode en bouwt dan daarop conclusies. Wie Pannekoek's rede „De evolutie van het heelal” ¹⁾ weleens heeft gelezen, weet hoezeer zijn wereldbeschouwing van invloed is op zijn boefening der sterrenkunde. Terecht heeft Pater Stein tegen deze rede protest aangeteekend. Maar bij de discussie stond tweeërlei wereldbeschouwing tegenover elkaar.

Ook de historische geologie wordt in sterke mate beïnvloed door het evolutiedogma. Het wereldbeeld, dat zij voor ons ontwerpt, kan nog niet als in alle opzichten voor ons bevredigend beschouwd worden.

De physica en chemie ondervinden geen nadeel van het evolutie-principe, maar wel lijden zij onder het positivistisch beginsel van de meesten harer beoefenaren. Alleen wat gemeten en gewogen kan worden heeft voor hen nog waarde. Er is geen sprake van een ernstig streven naar het zoeken van objectieve wetten, die God in de natuur heeft vastgesteld. Men huldigt gewoonlijk een pragmatisch waarheidsbegrip. In navolging van Mach verstaat men onder een natuurwet niet anders dan een economische voorstelling van een zoo groot mogelijk aantal verschijnselen.

In hoeverre men in de natuurwetenschappen tot andere resultaten zal komen, indien dezelfde materie bewerkt wordt door geleerden, die staan op den grondslag der Christelijke wereldbeschouwing, is niet vooruit te zeggen. Van een dergelijke beoefening der wetenschap is tot dusver nog weinig gezien.

De invloed, die het Christelijk standpunt van den onderzoeker heeft, moet voor iedere wetenschap afzonderlijk nagegaan worden. Een belangrijke verhandeling op dit

1) Vragen van den dag, December 1918.